

RADÓ ILONA, DR.

1912. január 21. Nagykároly, Szatmár vármegye – 2000. december 6.
Budapest

Debrecenben négy gimnáziumi osztályt, később Brassóban iparművészeti (bördíszműves) tanfolyamot végzett. A második bécsi döntés után 1941-ben áttelepült Magyarországra. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba, majd jogutódainak is tagja lett. A második világháborút követő években volt igazolóbizottsági tag és elnök, valamint népbíró. 1949. szeptember–1950. augusztus között a Bírói és Államügyészi Akadémián tanult, majd 1955-re vörös diplomával elvégezte a budapesti tudományegyetem jogi karát is. 1950. szeptember 11-én a Budapesti Államügyészségen lett államügyész, a deviza-, majd a politikai ügyekkel foglalkozó csoportba osztották be. 1953. szeptembertől a Legfőbb Ügyészségen dolgozott főelőadóként, csoportügyészként.

1957. április 2-től a Legfőbb Ügyészség Büntetőjogi Osztálya főosztályügyészeként politikai büntetőügyeket tárgyalt, 1960. júliustól a Politikai Osztályon büntetőbírói felügyeleti munkát végzett. 1957-es minősítése szerint „nagy lelkesedéssel és párhúséggel veszi ki részét az ellenforradalmárok elleni törvényes harcból. Sok, igen nehéz jogi és politikai megítélésű ügyben látja el a Legfelsőbb Bíróság melletti vádképviselőt eredményesen”. 1958. augusztus 18-án „az ellenforradalmi jellegű bűnügyek feldolgozásában tanúsított lankadatlan szorgalmáért, politikai helytállásáért a Legfőbb Ügyészség 5 éves fennállásának alkalmából 600 Ft pénzjutalomban” részesült.

1971. április 1-től 1974. szeptember 30-i nyugállományba vonulásáig osztályvezető-helyettes ügyész volt a Legfőbb Ügyészségen.

Az 1956-os forradalmat követő megtorlás során legalább tizenhárom olyan büntetőperben képviselte a másodfokú vádhatóságot, amelyben végrehajtott halálos ítélet született, két vádlott törvényességi óvást követően életfogytig tartó börtönbüntetést kapott, egy vádlottat pedig távollétében ítélték halálra. A büntetőperek – a halálra ítélték neveivel – a másodfokú ítélet kihirdetésének sorrendjében a következők:

- Micsinai István (1957. április 15.);
- Tóth Ilona és társai (1957. június 20.: Tóth Ilona Gizella, Gyöngyösi Miklós, Gönczi Ferenc, Kovács Ferenc, az Obersovszky Gyulára és Gáli Józsefekre szintén kiszabott halálbüntetést törvényességi óvás után életfogytig tartó börtönbüntetésre változtatták);
- Preszmajer Ágoston és társai (1957. július 9.: Preszmajer Ágoston – Radó az elsőfokú bíróság döntését – a halálbüntetés kiszabását – megalapozottnak tartotta, a kegyelmi tanácskozáson nem ajánlotta az elítéltet kegyelemre);
- Harmincz István és társai (1957. október 22.: Harmincz István, Lakos János – Radó az első fokon életfogytiglanra ítélt Harminczra halálbüntetést, a tizennégy évre

- ítélt Lakosra lényegesen magasabb büntetést kért, a kegyelmi tanácskozáson egyiküket sem ajánlotta kegyelemre);
- Szörtsey István (1957. november 18.);
 - Rusznyák László és társai (1957. november 23.: Rusznyák László, Czimer Tibor, Laurinyecz András, Bán Róbert, Ekrem Kemál);
 - Iván Kovács László és társai (1957. december 27.: Iván Kovács László – Radó az ítéletet megnyugvással vette tudomásul, a kegyelmi tanácskozáson Iván Kovács kegyelmi kérvényének elutasítását indítványozta);
 - Kokics Béla és társa (1958. április 11.: Kokics Béla, Pópa József);
 - Péch Géza és társai (1958. április 15.: Péch Géza, Balogh László, Gerlei József, Békési Béla – Radó az első fokon életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélt Péchre és Gerleire és a határozott idejű börtönbüntetésre ítélt Budai Bélára, Békésire és Rácz Józsefre a legsúlyosabb ítélet kiszabását kérte, a kegyelmi tanácskozáson senkit sem talált kegyelemre méltónak);
 - Panczer Ferenc (1958. október 20. – Radó a tárgyaláson megfelelőnek tartotta az első fokon kiszabott halálbüntetést, a kegyelmi tárgyaláson nem ajánlotta az elítéltet kegyelemre);
 - Géczi József (1958. november 7.);
 - D. Szabó Károly és társai (1959. január 12.: D. Szabó Károly, Kövecses Ferenc [távollettében] – Radó D. Szabó esetében az első fokon kirótt életfogytig terjedő börtönbüntetést aránytalanul alacsonynak találta, s a legszigorúbb büntetés kiszabását indítványozta; a tárgyalást követő kegyelmi tanácskozáson egyik elítéltet sem tartotta kegyelemre méltónak);
 - Fejes József Tibor (1959. április 7. – Radó a tárgyaláson kifejtette, hogy az első fokon kiszabott halálbüntetés törvényszerű volt, a kegyelmi tárgyaláson nem ajánlotta az elítéltet kegyelemre).

KITÜNTETÉSEI

Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata (1957. november 7.)

Munka Érdemrend ezüst fokozata (1964. április 3.)

Az Ügyészség Kiváló Dolgozója (1974)

FORRÁSOK, IRODALOM

Legfőbb Ügyészség Irattára XI. 38, R-57.

Budapest Főváros Levéltára XXV. 4. f. 3676/1957. Péch Géza és társai pere.

Budapest Főváros Levéltára XXV. 4. f. 1820/57 Preszmajer Ágoston és társai pere.

Budapest Főváros Levéltára XXV. 4. f. 8002/1958. Panczer Ferenc pere.

Budapest Főváros Levéltára XXV. 4. f. Nb-IX. 8083/1958.-5. Fejes József Tibor pere.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára XXV. 2.b. B. 002/1957. Iván Kovács László és társai pere.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára XXV. 2.b. B. 917/1957. Harmincz István és társai pere.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára XXV. 2.b. 236/ 1958. D. Szabó Károly és társai pere.

Eörsi László: *Corvinisták, 1956. A VIII. kerület fegyveres csoportjai*. 1956-os Intézet, Budapest, 2001. 598., 615.

Eörsi László: *A Széna tériek, 1956. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára-1956-os Intézet, Budapest, 2004. 352. 357.*

Kiss Réka-M. Kiss Sándor: *A csalogány elszállt. Tóth Ilona tragikum*. Kairosz Kiadó, Budapest, 2007.

Eörsi László: *A pesterzsébeti fegyveres ellenállás, 1956*. 1956-os Intézet Alapítvány-Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest, 2015.